कालपरीतःमृत्युग्रस्तः उद्धरणेशत्रूणांनिःशेषनाशेनोन्मूलने ॥८॥९॥१०॥११॥ सराजेति कर्मणिषष्ठ्यौ उद्विग्नहृदयः उद्विग्नचेतनोबभूव ध्यायतीवलेलायतीवेतिश्रुतेर्बुद्धौध्यायंत्यांचेतनोपिध्यायतीवे त्यादिरर्थः॥१२॥निर्वेदंराज्यादौवैराग्यं ॥१३॥ इतिशांतिप०रा०नै०भा०षष्ठोऽध्यायः ॥६॥ ॥७॥ युधिष्ठिरइति॥१॥ दुःखंदेहेंद्रियादीनांतापःशोकस्तत्कृतंवैकल्यंताभ्यामाविष्टोव्याप्तःकर्शितःकृशीकृतः ॥२॥ यत्यदिभैक्ष्यमाचीर्णंस्यात्तर्हिज्ञातिवधाज्जातादुर्गतिर्नप्राप्तास्यादित्यर्थः लिङ्निमित्तेलृङ्क्रियातिपत्तौ ॥३॥ यतोवयंवृत्तार्थाःसंक्षिप्तपुरुषार्थाज्ञातिवधेनहतभाग्याःस्मततोहेतोर्नःअस्माकममित्राः

ततःकालपरीतःसवैरस्योद्धरणेरतः॥ प्रतीपकारीयुष्माकमितिचोपेक्षितोमया॥८॥ इत्युक्तोधर्मराजस्तुमात्राबाष्पाकुलेक्षणः॥ उवाचवाक्यंधर्मात्माशोकव्याकुलितेंद्रियः॥ ९॥ भवत्यागूढमंत्रत्वात्पीडितोऽस्मीत्युवाचतां॥ १०॥ शशापचमहातेजाःसर्वलोकेषुयोषितः॥ नगुह्यंधारयिष्यंतीत्येवंदुःखसमन्वितः॥ ११॥ सराजापुत्रपौत्राणांसंबंधिंसुहृदांतदा॥ स्मरन्नुद्विग्नहृदयोबभूवोद्विग्नचेतनः॥ १२॥ ततःशोकपरीतात्मासधूमइवपावकः॥ निर्वेदमगमद्धीमान्राजासंतापपीडितः॥ १३॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिपर्वणिराजधर्मानुशासनपर्वणिस्त्रीशापेषष्ठोऽध्यायः॥६॥ ॥७॥ वैशंपायनउवाच युधिष्ठिरस्तुधर्मात्माशोकव्याकुलचेतनः॥शुशोचदुःखसंतप्तःस्मृत्वाकर्णमहारथं॥१॥आविष्टोदुःखशोकाभ्यांनिःश्वसंश्चपुनःपुनः॥दृष्ट्वार्जुनमुवाचेदंवचनंशोककर्शितः॥२॥ युधिष्ठिरउवाच यद्भैक्ष्यमाचरिष्यामवृष्ण्यंधकपुरेवयं॥ज्ञातीन्निष्पुरुषान्कृत्वानेमांप्राप्स्यामदुर्गतिं॥ ३॥ अमित्रानःसमृद्धार्थावृत्तार्थाःकुरवःकिल॥ आत्मानमात्मनाहत्वाकिंधर्मफलमाप्नुमः॥ ४॥ धिगस्तुक्षात्रमाचारंधिगस्तुबलपौरुषं॥ धिगस्त्वमर्षंयेनेमामापदंगमितावयं॥ ५॥ साधुक्षमादमःशौचंवैराग्यंचाथमत्सरः॥ अहिंसासत्यवचनंनित्यानिवनचारिणां॥६॥वयंतुलोभान्मोहाच्चदंभंमानंचसंश्रिताः॥ इमामवस्थांसंप्राप्ताराज्यलाभबुभुत्सया॥७॥ त्रैलोक्यस्यापिराज्येननास्मान्कश्चित्प्रहर्षयेत्॥ बांधवान्निहतान्दृष्ट्वापृथिव्यांविजयैषिणः॥८॥तेवयंपृथिवीहेतोरवध्यान्पृथिवीश्वरान्॥ संपरित्यज्यजीवामोहीनार्थाहतबांधवाः॥९॥ आमिषेगृध्यमानानामशुभंवैशुनामिव॥ आमिषंचैवनोहीष्टमामिषस्यविवर्जनं॥ १०॥

समृद्धार्थाइत्यर्थः ज्ञातिवधोप्यस्माकंधर्मवधएवेत्याशक्याह आत्मानमिति धर्मफलंयशःस्वर्गेकिंआप्नुमःउभयमपिनास्तीत्यर्थः ॥ ४॥ सत्यपिशास्त्रदृष्टेफलेबीभत्सत्वान्निंद्यएवायंधर्मइत्याह धिगिति बलंसहायादि पौरुषंपराक्रमः अमर्षःक्रोधः येनआचारादिना आपदंशोकं ॥५॥ तर्हिकोधर्मःश्रेष्ठइत्यतआह साध्विति क्षमादिकमेवश्रेष्ठमित्यर्थः॥६॥७॥ ननुयुद्धेजयश्चेद्राज्यलाभोमृत्युश्चेत्स्वर्गलाभइत्युभयलोकहितंयुद्धमित्याशंक्याह निरस्यति त्रैलोक्यस्येति॥८॥९॥हीनार्थत्वमेवाह आमिषमिति आमिषेराज्यनिमित्तेअशुभंज्ञातिद्रोहाख्यं शुनामिवइतरेषांभवतिनोहिअस्माकंतुआमिषंचआमिषस्यविवर्जनंचेतिद्वयमपीष्टं ॥ १०॥

Digitized by Google